

SUNUŞ

Cumhuriyet'in ilanından başlayarak kendine yeni bir yol bulmaya çalışan Türk şiiri, özü itibarıyla iki temel üzerinde ilerler: Bunlardan biri, Batı'yla sıkı temasın bir sonucu olarak yüzünü Batı şiirine çevirmesi; diğeri ise yerli değerleri, daha ciddi biçimde şiirin malzemesine dönüştürmesidir. Cumhuriyet sonrası şiiri; bir anlamda Millî Edebiyat, Fecr-i Ati, Nev-Yunanilik ve Nayilik mirasını temellük etmiş, özellikle de millî edebiyat anlayışı projesini Anadolu'yu temaya dönüştürerek zenginleştirmenin yolunu aramıştır. Tanzimat'tan beri süregelen Doğu ile Batı arasındaki sentez arayışı; Cumhuriyet sonrasında, makası biraz daha Batı yönüne kırarak aynı minvalde yoluna devam etmiştir. Cumhuriyet sonrası, öncesinden belirgin biçimde ayırt eden şey; Anadolu'ya yöneliştir belki ama "saf şiir" anlayışının ilham kaynağının bile Batı oluşu, onunla kurulan ilişkinin gözden geçirilmesini zorunlu hâle getirmiştir. Bunun temel sebebi, Batı'nın yerli değerler üzerinde zenginleştirici bir etken olmasının yanı sıra yedeğinde hep bir tehdidi barındırmasıdır.

II. Dünya Savaşı'nın, söz konusu arayışta önemli bir kırılma noktası olduğu rahatlıkla söylenebilir. Savaş sürecinde ve hemen ardından bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de gerek bireysel gerekse toplumsal anlamda bir yozlaşmanın, çürümüşlüğün ve insan özünden uzaklaşmanın neredeyse bütün boyutları Türk şiirinin üzerine çöreklenir. Savaş, Avrupa'nın 17. asırdan beri "aydınlanmayı" önce kendisine, ardından kademe kademe dünyanın bütün kıtalarına yayma tevehhümünde bulunan Batı dünyası için hayatın hemen her alanında tükenmişlik simgesine dönüşmüş; Batı dünyası başta olmak üzere, onun yarattığı artçı sarsıntılar dünyanın genelinde entelektüel bir bunalıma yol açmıştır. Biraz da bu küresel bunalımın etkisiyle 1940'ların Türkiye'sinde insan duyarlılığının en çiçek açmış hâli, dili kullanmanın meyveye en yakın yeri olan şiir sanatı, Garip topluluğunun elinde günlük konuşma dilinin bir parçasına dönüştürülmeye çalışılır. Her ne kadar Orhan Veli'nin kendine özgü ince, yumuşak söyleyişi şiiriyeti biraz kurtarıyor görünse de burada şiir namına ciddi bir geriye gidişten, hatırı sayılır bir "eksen kaymasından" bahsedilebilir. İkinci Yeni şiir hareketinin bulanık

perspektifi, karmaşık dokusu, amorf bakma biçimlerinden kaynaklı sıra dışı dil kullanımları, Garip şiirinin “sıradanlıklarını” ani ve şoke edici bir şekilde yok etme girişiminden başka nedir? Buna, savaş sonrasında Batı akımlarından yer yer Nihilizm, bazen Letrizm ve Sürrealizm ama yoğun biçimde Dadaizm saldırısı da eklenince şiir; rotasını yitirmeye, bir anlamda çığırından çıkmaya başlamıştır. İşte İlhan Geçer’in de içinde bulunduğu Hisar şiirinin varlık gerekçesini, şiiri böylesi bir anafordan çekip çıkarmasında aramak gerekir. Gerçekten de Türk şiirini -en azından içerik bakımından- böylesi bir değersizleşmenin içinden çekip çıkararak yeni bir anlayış olarak *Hisar* dergisi; şiirimizin muhkem koruyucusu olma işleviyle ortaya çıkmış, sırtını geleneğe yaslayarak yerli bir sesin sahibi olmuştur.

Mehmet Çınarlı ile beraber *Hisar* şiirinin ruhuna sonuna kadar sahip çıkan İlhan Geçer şiirinin önemi, tam da bu yerli değerlere yaslanmasından kaynaklanmaktadır. Şiir ontolojisinin bütün yönleriyle olmasa bile tematik kurgu açısından İlhan Geçer şiirinin kadim geleneğimizle yeniden buluşması, sonrasında adım adım yaklaşmakta olan küresel dünya tehdidinde de bir meydan okuma anlamına gelir. Televizyonun, bilgisayarın, cep telefonlarının, sosyal medya adı altında kitaba, okumaya, okuma kültürüne, yazıya, yazılı olana her gün biraz daha tehdit oluşturduğu bu dijital çağda sanat ve edebiyata sarılmanın önemi bir kat daha artmış; sanat ve edebiyatın malzemesi olarak da yerli değerlere vurgu yapmak ise sanat ve edebiyatın boyutlarını aşip medeniyetlerin varlık yokluk meselesi hâline gelmiştir.

İlhan Geçer’in şahsında *Hisar* şiirinin de tekrar gündeme taşındığı bu dosyanın; postmodern çağın küreselleşme adı altında rastladığı her şeyi dönüştürme, kendine benzeterek yok etme hamlesinin oluşturduğu “değer yitimine” karşı yerli ve millî hasletleri “şiir eliyle” korumaya bir set oluşturacağını söylemek abartı olur belki ama en azından değerlerin soluksuz kaldığı böylesi bir ortamda küçük bir nefes olma işlevini yerine getireceğini ummak en doğal hakkımız. Başta yazarları olmak üzere, dosyanın hazırlanması esnasında emeği geçen herkese teşekkürlerimizi sunarız.

Dosya Editörleri
İsmet EMRE - Yakup ÇELİK